

Onderwijs voor de 21ste eeuw

KRIS VAN DEN BRANDEN

KU LEUVEN

Kris Van den Branden

**ONDERWIJS
VOOR DE
21STE EEUW**

acco

Zijn we nog mee?

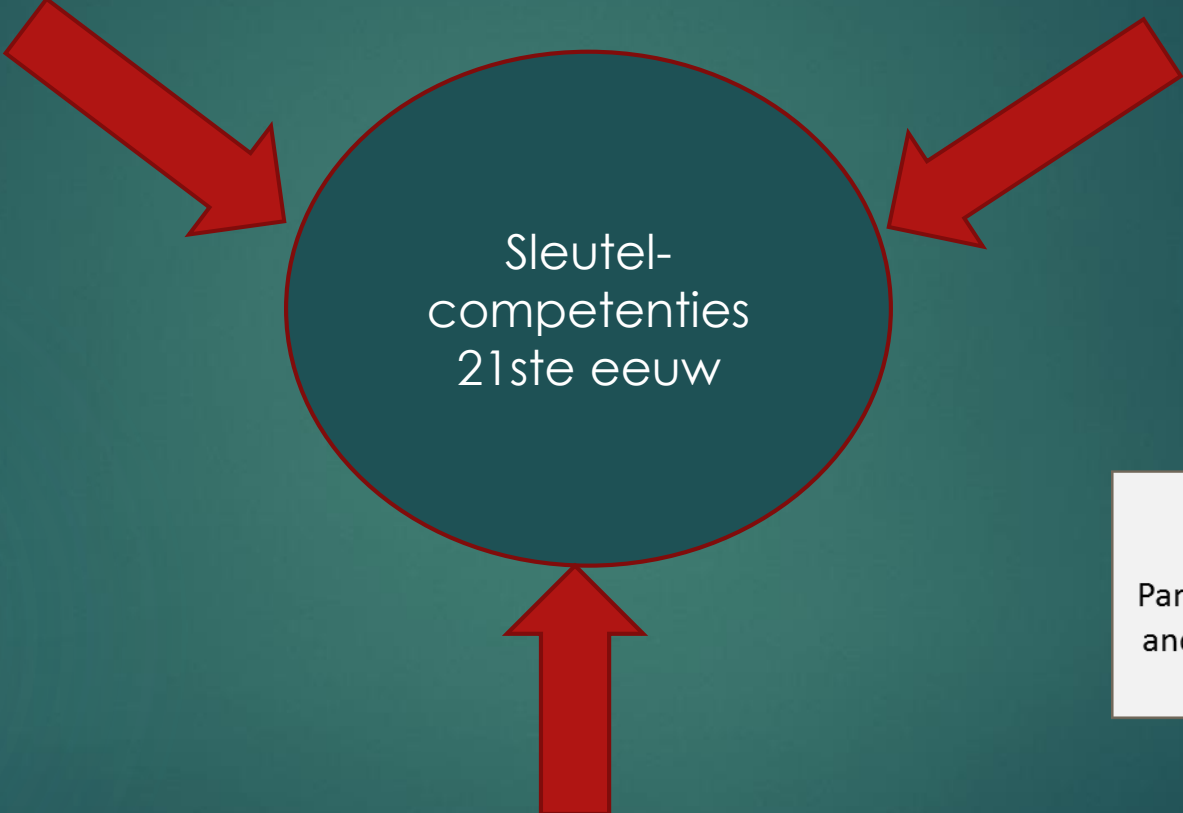

“De wereld is drastisch veranderd, de school niet.
En dus falen onze scholen niet. Ze zijn gewoon hopeloos
verouderd.

(Wagner, 2008)

economisch perspectief

persoonlijk perspectief

Sleutel-
competenties
21ste eeuw

maatschappelijk-cultureel
perspectief

Zie o.a. Dumont et al, 2010; Gardner, 2008;
Marzano & Heflebower, 2011; OECD, 2005;
Partnership for 21th century skills, 2009; Trilling
and Fadel, 2011; Van den Branden, 2012; Voogt
& Robllin, 2012; Wagner, 2010

Taal en informatie doen werken

- ▶ Vaardig, kritisch, doelgericht informatie verwerken
- ▶ Feiten van (ongenuanceerde) meningen onderscheiden
- ▶ Helder communiceren en helder verslag uitbrengen
- ▶ ... in meer dan 1 taal

21ste-eeuwse geletterdheid

Anders lezen

Dit is een blad uit een weetboek.

A. Tom is blind.
Toch gaat hij naar school.
Hij gaat naar een school voor blinden.
Tom leert veel op school.
Hij leest en schrijft.
Hij leest heel graag boeken.
In zijn boeken staan geen letters,
maar bobbelts op een rij.
De bobbelts liggen dik op het blad.
De letter A heeft één bobbel.
De letter B heeft er twee.
Zo voelt Tom welke letter het is,
met de toppen van zijn vingers.

B. Ali is blind.
Toen hij dertig was,
werd hij ziek.
Nu kan hij niet meer zien.
Soms vraagt hij hulp.
Zeker als hij een brief krijgt.
Dan leest een vriend die voor.
Ali krijgt liever een bandje.
Daar luistert hij zelf naar.

D. Als baby was Sara al blind.
Ze is nu tien en leest graag.
Ze voelt aan bobbelts op het blad.
Denk je dat ze traag leest?
Dat is fout!
Ze leest bijna net zo snel als jij.
Sep leest wel traag.
Hij is pas één jaar blind.
Hij leert hoeveel bobbelts elke letter heeft.
Als hij veel oefent, leest hij sneller.

C. Sam kan niet zien.
Toch werkt hij graag met de computer.
Hoe doet hij dat?
Bij zijn computer hoort een kastje.
Dat kastje maakt van de letters in de tekst bobbelts.
Sam voelt die bobbelts op het kastje.
Hij weet hoeveel bobbelts de letter A heeft.
En de letter B en de letter C.
Knap hé!

1. Wil je iets weten over blind zijn?

Lees alle vragen.

a. Hoe leest een blinde een boek?

b. Hoe leest een blinde zijn post?

c. Hoe werkt een blinde met de computer?

d. Wie leest het snelst?

Jij of een blinde?

2. Lees het blad uit het weetboek.

3. Zoek het antwoord op twee vragen.

Schrijf dat op.

4. Vergelijk de antwoorden met je buur.

Vul aan wat je nog niet hebt.

Kennis doen werken

- ▶ Kennis flexibel toepassen en gebruiken om authentieke problemen op te lossen in uiteenlopende situaties
- ▶ Kennis aanwenden om genuanceerd te denken en weloverwogen oordelen te vellen eerder dan zich te laten leiden door mediagenieke slogans, extreme dogma's of emotionele stereotypen

Verbeelding doen werken

TIME
for
Change

Sociale relaties doen werken

- ▶ Leren samenwerken en samen leven met mensen die van ons verschillen
- ▶ Andere standpunten en zienswijzen respecteren, compromissen uitwerken, conflicten op een vreedzame manier beslechten
- ▶ Verschillen tussen mensen positief uitbuiten

Technologie doen werken

“In regard to media and technology, it can be said that Millennials are self-taught but not well-taught.”

(Considine, Horton & Moorman, 2009)

Verandering doen werken

- ▶ Je flexibel aanpassen aan nieuwe situaties, feiten, wendingen en informatie
- ▶ Niet bang zijn voor verandering

Je eigen leer-kracht doen werken

- ▶ Breed arsenaal aan leerstrategieën, leerattitudes en leervaardigheden ontwikkelen
- ▶ Je eigen leerprocessen zelfregulerend in handen kunnen nemen
- ▶ Het geloof in je eigen “leer-kracht” niet verliezen

Je eigen leven doen werken

- ▶ Je ontwikkelen tot onafhankelijk denkende mensen die zelfstandig beslissingen kunnen nemen
- ▶ Leren voor jezelf zorgen en weerbaar worden
- ▶ Je eigen levensroute kunnen uitstippelen en vormgeven

Het leven op deze planeet doen werken

- ▶ Verder dan je eigen neus kijken
- ▶ Een bijdrage leveren tot een betere wereld om je heen
- ▶ Opkomen tegen onrecht
- ▶ Het voortbestaan van de planeet verzekeren

Actualiseer het curriculum!

taal en informatie doen werken
kennis doen werken
verbeelding doen werken
moderne technologie doen werken
sociale relaties doen werken
verandering doen werken
je eigen leer-kracht doen werken
je leven doen werken
het leven op deze planeet doen werken

**kern van het
curriculum**

Hoe werken aan sleutelcompetenties?

Hoe werken aan sleutelcompetenties?

Een interview met
je grootouders

Met een plattegrond
door de school

Hoofdsteden
van Europa

Aardbeving in Haïti

Gezondheidsdag op
school

Wat doen succesvolle onderwijssystemen?

- Ze confronteren de leerling met **zinnvolle inhoud** en **haalbare uitdagingen**.
- Ze **motiveren** leerlingen zetten hen aan tot **actief leren**.
- Ze geven leerlingen kansen om **verbindingen** te maken tussen het nieuwe en het gekende, tussen abstract en concreet, tussen theorie en praktijk.
- Ze maken het leren **socialer** en collaboratiever.
- Ze maken gebruik van een **variatie aan werk- en groepeeringsvormen**.
- Ze **doorbreken de grenzen** tussen vakken en tussen school en buitenwereld.
- Ze scheppen een **veilig klimaat** waarin fouten maken mag.
- Ze **differentiëren** tussen studenten en werken op maat.
- Ze geven studenten **feedback, ondersteuning en begeleiding**.
- Ze bevorderen het **zelfsturend en reflectief vermogen** van de student.

(zie o.a. Clarke, 2014; Hattie, 2009; Hattie & Yates, 2014; Marzano, 2003; Mitchell, 2014; Muijs & Reynolds, 2011; Petty, 2009; Willingham, 2009)

Zwerkbal voor dreuzels

- ▶ Zelf regels bedenken en uitschrijven
- ▶ Spelregels laten uitproberen door ander leerjaar
- ▶ Feedback op uitgeschreven regels verwerken
- ▶ Zelf contact leggen met gemeentebestuur en voetbalclub
- ▶ Zelf online contact leggen met andere scholen
- ▶ Zelf ouders, grootouders, vrienden uitnodigen

Globaliseer het onderwijs! Sloop de grenzen tussen...

- **vakken**
- **studierichtingen en leerjaren**
- **binnenschools en buitenschools leren**
- **expliciet en impliciet leren**
- **formeel leren en informeel leren**
- **mensen**

De leraar maakt het ultieme verschil

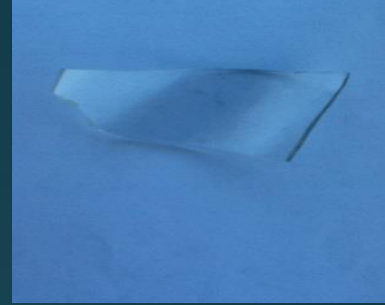
“The quality of an education system cannot exceed the quality of its teachers”

(McKinsey-rapport, p. 17)

7 C's	Toelichting
Care	De leerkracht geeft de leerlingen het gevoel dat hij echt om hen geeft. De leerkracht wil begrijpen hoe leerlingen over bepaalde dingen denken en hecht veel belang aan het welbevinden van de leerlingen.
Challenge	De leerkracht stelt hoge eisen aan de leerlingen. Hij introduceert veel nieuwe dingen. De leerkracht vraagt aan leerlingen om uit te leggen waarom ze een bepaald antwoord gaven. De leerkracht wil niet dat leerlingen opgeven als het moeilijker wordt en leert de leerlingen hoe ze hun fouten kunnen verbeteren.
Clarify	De leerkracht legt moeilijke dingen op een begrijpelijke manier uit. Als een leerling iets niet begrijpt, legt de leerkracht het op een andere manier uit. De leerkracht volgt op of de leerlingen de stof begrepen hebben.
Captivate	De leerkracht maakt de lessen interessant en maakt leren aangenaam. De leerkracht zoekt naar manieren om de aandacht en interesse van de leerlingen te verhogen.
Confer	De leerkracht gaat volop in interactie met de leerlingen. De leerkracht vraagt naar de mening van leerlingen en geeft hen tijd om hun ideeën uit te drukken. De leerkracht gaat respectvol om met de ideeën van de leerlingen en geeft hen inspraak.
Consolidate	De leerkracht controleert of de leerlingen de nieuwe stof begrepen hebben. De leerkracht geeft leerlingen feedback die hen helpt om hun werk te verbeteren. De leerkracht vat op het einde van de dag/les samen wat belangrijk is..
Control	De leerkracht heeft controle over het leerlinggedrag. De leerkracht organiseert de les goed en laat weinig kostbare tijd verloren gaan. De leerkracht hecht veel belang aan respectvolle interactie in de klas.

De rol van evaluatie

- ▶ Wat doet evaluatie **in het onderwijs** met de positieve-energie-voor-leren van de leerling?
- ▶ Leidt evaluatie tot:
 - ▶ Meer KOPZORGEN voor de leerling?
 - ▶ Een betere ZORG voor de leerling?

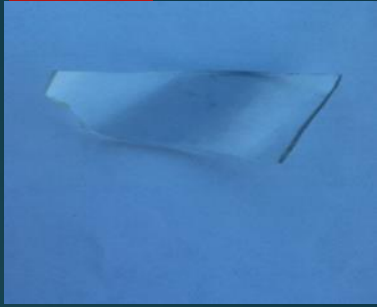

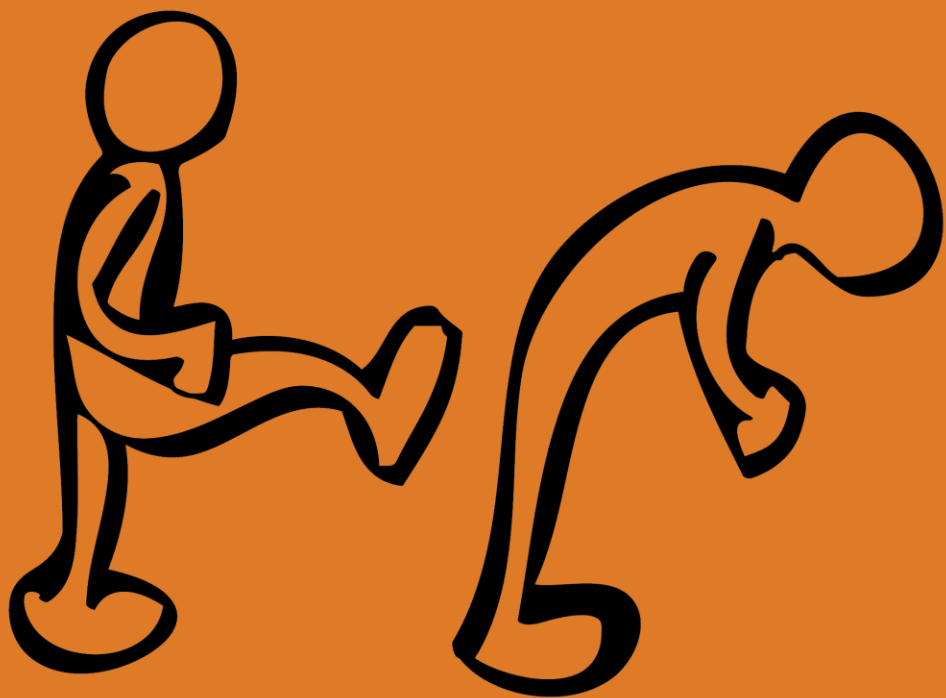
Evalueren om te leren

- ▶ naar leerlingen kijken
- ▶ en je afvragen:
 - ▶ Wat zie ik?

EN

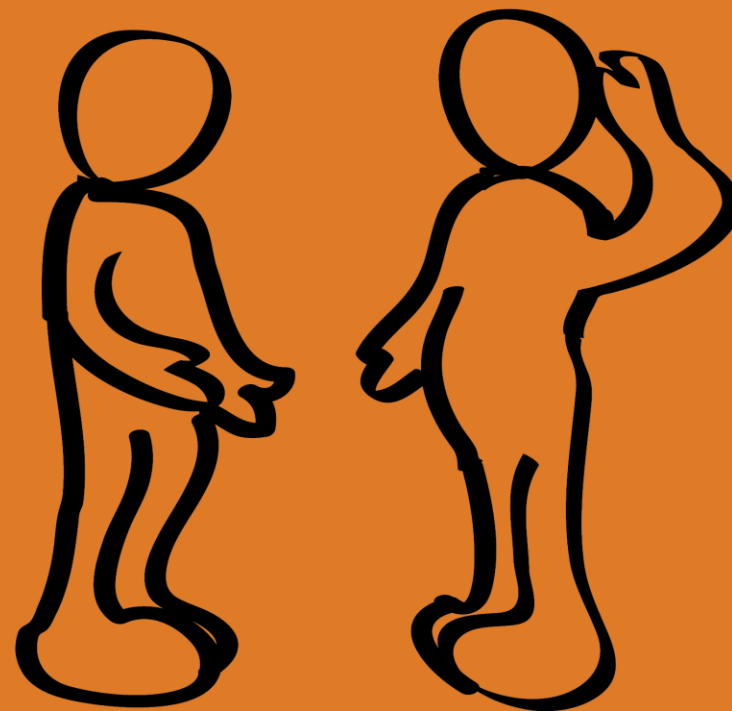
- ▶ Wat kan ik voor deze leerling doen? Hoe kan ik het leerproces van deze leerling het best ondersteunen?

FEETBACK

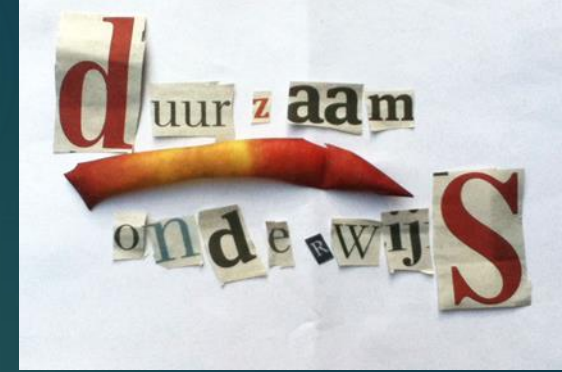
OR

FEEDBACK

?

De kracht van feedback

- ▶ Where am I going? *Feed up*
- ▶ How am I going? *Feed back*
- ▶ Where to next? *Feed forward*

(Hattie & Timperley, 2007)

Van expert-leraren naar expert-teams

“Ook in dit opzicht zal onderwijs een sociale bocht moeten nemen. Waarschijnlijk vormen schoolteams de potentieel meest krachtige leergemeenschappen op aarde. Maar opdat schoolteams echt professionele leergemeenschappen kunnen worden, moet de beschikbare – en schier onuitputtelijke – energie-voor-leren van een schoolteam op gepaste wijze aangeboden worden.”

(Visietekst duurzaam onderwijs, p. 11)

T

E

A

M

Together

Everyone

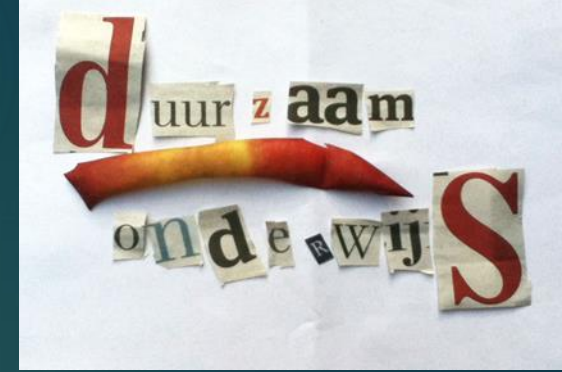
Achieves

More

Gedeelde zorg

- ▶ Samen beleid maken en prioriteiten bepalen
- ▶ Samen lessen/projecten voorbereiden, geven en nabespreken
- ▶ Co-teaching
- ▶ Samen evaluatiegegevens verzamelen, uitwisselen en bespreken
- ▶ Samen zorgbeleid uittekenen en implementeren
- ▶ Samen het eigen onderwijs evalueren en eruit leren om het onderwijs nog krachtiger te maken

Duurzaam onderwijs?

- ▶ *Cruciale competenties worden ontwikkeld:* leerlingen en studenten ontwikkelen de competenties die cruciaal zijn voor hun toekomstig leven en voor de toekomst van de planeet.
- ▶ *Energie voor leren wordt hernieuwd:* de energie die leerlingen en studenten investeren in onderwijs wordt maximaal omgezet in leren en ontwikkeling, wat op haar beurt nieuwe energie voor leren oplevert.
- ▶ *Er gaat geen talent verloren:* onderwijs werkt optimaal voor elke leerling/student, ongeacht zijn of haar achtergrond.

Meer lezen?

Van den Branden, K. (2015). *Onderwijs voor de 21ste eeuw*. Een boek voor leerkrachten en ouders. Leuven: ACCO.

LEES OOK de BLOG:
www.duurzaamonderwijs.com

